

Datum: 13. 6. 2008

SPOROČILO ZA JAVNOST

VEČ VZROKOV ZA POMORE ČEBEL, MINISTRSTVO PREDLAGALO UKREPE ZA POMOČ ČEBELARJEM

Ljubljana, 13. 6. 2008 – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je danes predstavilo zaključke preiskav nedavnih pomorov čebel in ukrepe za pomoč čebelarstvu sektorju. Ugotovitve analiz in inšpekcijskih pregledov kažejo, da se posamezni primeri med seboj razlikujejo tako po obsegu umiranja čebel kot vzrokih. Nepravilna raba fitofarmaceutskih sredstev (FFS) je vzrok samo v enem primeru padca čebel, in sicer v Spodnjem Brniku. V ostalih primerih gre za kontaminacijo polja s FFS pri saditvi tretiranega semena koruze, bolezen čebel, nepravilno rabo neregistriranega zdravila za varojo ter v enem primeru za sum kaznivega dejanja.

Ministrstvo je že pripravilo uredbo za **finančno pomoč čebelarjem** zaradi pomorov čebel. Nepovratna sredstva se bodo na podlagi javnega razpisa dodelila upravičencem kot enkratna finančna pomoč, v višini do največ 7.500 EUR na upravičenca v treh letih. Ministrstvo bo letos čebelarjem tudi **brezplačno zagotovilo zdravilo** za zdravljenje čebel proti varoji.

Kljub temu, da je bila davčna osnova za čebelarje že zmanjšana za 30 odstotkov lahko čebelarji za leto 2007 po zagotovilih Ministrstva za finance v primeru nezmožnosti plačila dohodnine in glede na težak ekonomski položaj **zahtevajo odlog, obročno plačilo oziroma odpis davka** od dohodkov iz kmetijske dejavnosti. Vključno z letošnjim letom pa bodo upoštevane zahteve Čebelarske zveze Slovenije glede **praga 40 panjev**, ki se vsem čebelarjem izvamejo iz obdavčitve. V celoti bodo **oproščene davka tudi odškodnine**, ki bi jih prejeli čebelarji zaradi navedenih škodnih dogodkov.

Kmetijsko ministrstvo je že **izdelalo posebno zloženko o registraciji in uporabi FFS**, ki bo posredovana vsem prodajalnam s FFS po Sloveniji. Strokovni svet za čebelarstvo pa bo preučil **možnosti sprememb Programa ukrepov na področju čebelarstva** za obdobje 2009-2010.

Poročilo o analizah pomorov čebel

V času od 28. aprila do 27. maja so čebelarji **kmetijski in veterinarski inšpekciji prijavili več pomorov čebel** na območjih Domžal, Grosuplja, Zgornjih Pirič, Spodnjega Brnika, Novega Mesta, Brežic, Šentjanža in Pesnice.

Inšpekcijske službe so na prijavljenih območjih odvzele skupno več kot **40 vzorcev**, med njimi vzorce tal, rastlin in podrasti v vinogradih, mrtvih čebel, cvetnega prahu, vode iz napajališč pri čebelnjakih in vzorce semen iz vreče.

Analiza vzorcev se je opravila z namenom iskanja vzročne povezave med tretiranjem z insekticidi v cvetočih gojenih rastlinah oziroma nepravilno uporabo fitofarmaceutskih sredstev in naletom čebel na teh kulturah, kar bi lahko povzročilo tudi pomor čebel.

Na podlagi analiznih izvidov vzorcev, pregledov zdravstvenega stanja čebel, terenskih ogledov in ostalega preiskovanja pomorov, je bilo ugotovljeno:

- **na območju Domžal** je vzrok pomora čebel v **kontaminaciji polja** oljne ogrščice z aktivnimi snovmi klotianidin in tiametoksam. Do kontaminacije je prišlo pri **setvi tretiranega semena koruze**. Pri setvi koruze je prišlo do prašenja in zanosa tega prahu, ki je vseboval insekticid, na sosednji posevek oljne ogrščice. Nastalo situacijo je bilo z vidika preprečevanja zastrupitve čebel praktično nemogoče predvideti; preventivni ukrepi s strani MKGP sprejeti. Do podobnih ugotovitev so prišli tudi v primerih pomorov v južni Nemčiji.
- **na območju Grosuplja, Zg. Pirnič, Šentjanža ni mogoče določiti povezave med nepravilno rabo FFS** in pomorom čebel. V primeru Zg. Pirnič so bile najdene določene aktivne snovi v vzorcih čebel, vendar v bistveno nižjih koncentracijah kot bi lahko povzročile smrt. V Šentjanžu so bile aktivne snovi najdene v rastlinskih vzorcih, vendar ne na čebelah. V grosupeljskem primeru so čebele izginile, zato strokovni delavec za zdravstveno varstvo čebel NVI pri ogledu ni mogel odvzeti vzorca mrtvih čebel. V odvzetih rastlinskih vzorcih niso bile najdene čebelam toksične snovi.
- **na območju Sp. Brnika** je vzrok pomora **nepravilna raba FFS**, ki so se uporabljala v času letanja čebel. Natančen vzrok je v kumulativnih učinkih več aktivnih snovi hkrati. Obseg pomora je majhen zaradi izpostavljenosti majhnega števila čebel;
- **na območju Brežic** je vzrok v **hudi gnilobi čebelje družine** in **nepravilni rabi neregistriranega zdravila** za varojo;
- **na območju Novega mesta ni nikakršne povezave med nepravilno rabo FFS** in pomorom čebel. Prisotna bolezen NOSEMA APIS (+) ter ugotovljena prisotnost dveh neregistriranih snovi za zdravljenje čebel, vendar ne v tako visoki koncentraciji, da bi lahko šlo za direkten vzrok za pomor;
- **na območju Pesnice** gre za **sum kaznivega dejanja**, ki ga obravnava policija. Opravljen je bil inšpekcijski pregled pri potencialnih uporabnikih FFS, kjer niso bile ugotovljene nepravilnosti.

Uredba za pomoč čebelarjem

Pomoč čebelarjem je zajeta v predlogu **Uredbe o finančni pomoči ob nepredvidljivih dogodkih v kmetijstvu**, v ukrepu Podpora kmetijskim gospodarstvom zaradi slabšanja ekonomskih razmer v dejavnosti ali ogroženosti zaradi nenadnih pomorov čebel. Na podlagi sprejete uredbe, ki je trenutno v vladni proceduri, bo izveden javni razpis.

Namen ukrepa¹ je tudi **ohranitev čebeljih družin** zaradi ogroženosti kot posledice nenadnih pomorov.

Vlagatelji bodo lahko pravne ali fizične osebe, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in so nosilci kmetijskega gospodarstva. Prejemnik sredstev se bo zavezal, da bo obdržal še najmanj **dve leti**, razen v primeru višje sile, število čebeljih družin, ki jih je imel pred nenadnim pomorom.

---

¹ Na podlagi Uredbe 1535/07/ES.

Skupna pomoč po pravilu »*de minimis*« **ne sme presežati 7.500 EUR na upravičenca** v katerem koli triletnem obdobju. Ta zgornja meja se uporablja ne glede na obliko pomoči ali zastavljene cilje.

Višina sredstev na čebeljo družino oziroma na odstotek izgube čebel ter najmanjše število čebeljih družin, ki morajo biti v reji na kmetijskem gospodarstvu kot pogoj za pridobitev sredstev, bo natančneje **določeno z javnim razpisom.**

Ostali pogoji za pridobitev sredstev: kmetijsko gospodarstvo je imelo na dan škodnega dogodka čebelnjake registrirane v Centralnem registru čebelnjakov (CRČ) in so bili v preteklem letu oziroma ob registraciji čebelnjaka, če je bil čebelnjak registriran po datumu popisa čebeljih družin, sporočeni podatki o številu čebeljih družin; vlagatelj lahko uveljavlja nadomestilo za izgubo čebeljih družin največ do števila, ki je bilo v CRČ javljeno kot zadnje pred škodnim dogodkom; vlagatelj mora predložiti kopijo zapisnika pregleda Nacionalnega veterinarskega inštituta iz katerega je razvidno, da pogin ni posledica kužne bolezni oziroma nepravilne oskrbe čebeljih družin; vlagatelj mora predložiti kopijo zapisnika uradnega veterinarja VURS; vlagatelj mora predložiti kopijo zapisnika kmetijskega inšpektorja o ogledu pogina čebeljih družin.

Program za zatiranje varoje

Nacionalni veterinarski inštitut je pripravil nov predlog programa za zatiranje varoje za leto 2008 in ga poslal v pripombe ČebelarSKI zvezi Slovenije. V skladu s predlogom programa bo čebelarjem brezplačno zagotovljeno zdravilo Bayvarol, ki ga uporablja za zdravljenje čebel Nacionalni veterinarski inštitut.

Davčna zakonodaja na področju čebelarstva

Davčna osnova je bila zaradi zimskih izgub čebel **že zmanjšana za 30 odstotkov²**, kolikor tudi znašajo ocenjene izgube.

MKGP se je z Ministrstvom za finance dogovorilo, da lahko čebelarji za leto 2007 glede na veljavne pravne podlage v primeru nezmožnosti plačila dohodnine in glede na težak ekonomski položaj **zahtevajo odlog, obročno plačilo oziroma odpis davka od dohodkov iz kmetijske dejavnosti.**

MKGP bo na podlagi poročil strokovnih institucij, ki delujejo na področju čebelarstva, pripravilo poročilo za finančno ministrstvo, ki bo služilo za obravnavo **individualnih zahtevah čebelarjev pri njihovih vlogah za odpis davka iz naslova pavšalne obdavčitve čebeljih panjev.** Na podlagi izračunov Davčne uprave RS bi bilo v morebitni odpis davka zajetih le 2.173 zavezancev od skupno 10.131 lastnikov čebeljih panjev (21,5 odstotkov), zato večine čebelarjev ta ukrep ne bo zajel.

V skladu z zagotovili finančnega ministrstva se bodo vključno z letom 2008 upoštevale zahteve Čebelarške zveze Slovenije glede **praga 40 panjev, ki se vsem čebelarjem izvzamejo iz obdavčitve.** Po zagotovilih ministrstva bodo morebitne **odškodnine**, ki bi jih prejeli čebelarji zaradi navedenih škodnih dogodkov, v skladu s petim odstavkom 26. členom Zakon o dohodnini, **v celoti oproščene davka.**

Strokovni svet za čebelarstvo

MKGP je sklicalo sestanek Strokovnega sveta za čebelarstvo, ki je posvetovalni organ ministra za **področje čebelarstva.** Na sestanku bo **obravnavan že veljavni Program ukrepov na področju čebelarstva v RS za obdobje 2008-2010** z vidika možnih sprememb glede na aktualno problematiko in stanje v čebelarstvu. Eden od možnih ukrepov po evropski zakonodaji, ki določa ukrepe podpore

---

² Na podlagi 71. člena Zakona o dohodnini

čebelarskemu sektorju v okviru omenjenega programa, je tudi problematika varoje. **Ukrep zatiranja varoje** bi lahko vključili tudi v program s spremembo za obdobje 2009-2010. Ministrstvo pričakuje, da bo strokovni svet za čebelarstvo **podal kompetentno oceno in predloge v zvezi z morebitnimi spremembami programa.**

* * *

Že predstavljeni ukrepi na novinarski konferenci dne 21. 5. 2008:

Z namenom, da se prepreči nadaljnje pomore čebel in razišče ter dokončno potrdi možno povezavo med zastrupitvami čebel in setvijo tretiranega semena

- **ministrstvo predlaga vsem čebelarjem preventivni umik čebel z bližine polj cvetoče oljne ogrščice v preletni razdalji čebel;**
- v smislu previdnostnega principa **je ministrstvo odredilo:**
  - **začasno prepoved prometa in prodaje naslednjih FFS za tretiranje semena v Sloveniji s sredstvi: PONCHO FS 600 RDEČ (*klotianidin*), CRUISER 350 FS in CRUISER 70 WS (*tiametoksam*), GAUCHO FS 350 in GAUCHO WS 70 (*imidakloprid*)**
  - **umik tretiranega semena koruze in ogrščice, ki je že v Sloveniji**

Kljub temu, da nepravilna uporaba FFS ni neposredno vzrok aktualnemu množičnemu pomoru čebel, se je ministrstvo odločilo, da bo:

- **povečalo informiranje javnosti** o pravilni uporabi FFS (izdaja **80.000 letakov** s priporočili za uporabo FFS, pripravo mešanic in tretiranje ter ravnanje z odpadno embalažo ipd., dostopno v vseh prodajalnah FFS po Sloveniji; objava **priporočil v strokovnih kmetijskih časopisih** in drugih medijih za širšo javnost)
  - plakati ČZS o pomenu čebel v vse specializirane prodajalne FFS
- **spremenilo pravilnik o izobraževanju** uporabnikov FFS (ponovna **uvedba obnavljanja znanja** o uporabi FFS, **natančnejša opredelitev vsebin** izobraževanja z poudarkom na varovanju čebel, voda, okolja ter **uvedba praktičnega prikaza** priprav ustreznih mešanic pripravkov, ravnanja z škropilnimi sredstvi, odpadno embalažo ipd.)
- **nadaljevalo s poostrenim nadzorom** pravilne uporabe in prometa s FFS in doslednega izvajanja določil lasni sprejetega zakona o FFS
- predstavniki inšpekcijskih služb in policije so se **dogovorili za protokol odzivanja** pristojnih služb na obvestilo o pomoru čebel in **vzpostavili dežurstva** izven rednega delovnega časa. **V primeru pomora čebel**, čebelarji o tem obvestijo center za obveščanje na **številko 112**, ta pa nato v skladu z dogovorjenim protokolom sproži postopek ukrepanja na terenu.